

IGAZSÁGÜGYI MINISZTERIUM
EMBERI JOGI MUNKACSOPORT TITKÁRSÁGA

**EGYÉB POLGÁRI ÉS POLITIKAI JOGOKÉRT FELELŐS TEMATIKUS
MUNKACSOPORT**

IKTATÓSZÁM: VII/3/3/2017
MELLÉKLET: JELENLÉTI ÍV

**EMLÉKEZTETŐ
2017. FEBRUÁR 9. 14.00**

Helyszín: 1055 Budapest, Kossuth tér 4. 439/A

Időpont: 2017. február 9. 14.00

Tárgy: az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport ülése

Jelen vannak: a mellékelt jelenléti ív szerint

Dr. Völner Pál, az Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára, az Egyéb Polgári és Politikai Jogokért Felelős Tematikus Munkacsoport (a továbbiakban: Tematikus Munkacsoport) elnöke köszöntötte a résztvevőket és ismertette a napirendet. Elmondta, hogy a témák a civil szervezetek kezdeményezésre kerültek napirendre. Felkérte **Pintér István urat**, az első napirendi pontkezdeményszót a téma felvezetésére.

1. napirend: Az internethez való hozzáférés mint emberi jog

Dr. Pintér István a Geopolitikai Tanács Alapítvány képviselője megköszönte a Tematikus Munkacsoportnak, hogy a témát napirendre vette. Az ENSZ Emberi Jogi Tanácsa korszakalkotó döntést hozott, amikor kimondta, hogy az internethez való hozzáférés az alapvető emberi jogok része. A dokumentum nem rendelkezik kötelező erővel, de egyértelmű az állásfoglalás az internet elérhetősége és használóinak szabadsága mellett. Ugyanakkor az ENSZ elvárja, hogy a kormányok védjék meg a felhasználók privát szféráját, gondoskodjanak a biztonságról és legyenek számonkérhetőek az emberi jogok megsértői is. Álláspontja szerint folyamatosan foglalkozni kell a fékek és egyensúlyok mibenlétével, elkerülve minden liberális vagy antidemokratikus túlzást. Szólnunk kell az interneten meglévő erőszakról, a terrorista eszmék és a zaklatások terjesztéséről. Legújabbán maga a szólásszabadság került veszélybe, azzal, ahogyan egyes kormányok internetes cenzúrát szorgalmaznak a közösségi hálón. Mindezek a kérdések Magyarországot is érintik és a civil szféra katalizátora lehet a többoldalú megközelítésnek és az újszerű megoldások kidolgozásának. A feladat igen összetett, a megoldások nem kézenfekvők. Felismerve a téma időszerűségét írásban különböző javaslatokat tett, amelyet átadott a Tematikus Munkacsoport elnökének.

Dr. Völner Pál átvette a javaslatokat és ígéretet tett rá, hogy a Titkárság megküldi a Tematikus Munkacsoport tagjainak a felvetéseket, valamint az arra adott válaszokat, esetleg

egy rövid háttéranyagot, amely más aspektusokra is kitérne, mint ami elhangzott a bevezetőben.

Dr. Völner Pál további hozzászólás hiányában a napirendi pontot lezárta.

2. napirend: A civil szervezeti vezetők vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettsége és a civil szervezetekkel kapcsolatos tervezett kormányzati lépések

Demeter Áron, az Amnesty International Magyarország képviselőjében megfogalmazta a napirend témájával kapcsolatos kérdéseit:

- Mi indokolja a közhatalmat nem gyakorló civil szervezetek vezetőinek vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettségét?
- Ha a fő indok az átláthatóság, akkor miért nem elég a könyvvizsgáló által auditált éves beszámoló? Jelenleg ezt a civil szervezeteknek a honlapjaikon nyilvánosságra kell hozni.
- Kit takar a „vezető tisztviselők” megfogalmazás? Civil szervezetek esetében általában elválnak az operatív vezetés. Ha egyesületi formában működik a civil szervezet, akkor van egy főleg társadalmi munkában végzett elnöksége. Ezért nem világos, hogy mely kört érintené ez a kötelezettség.
- A politikai befolyásolás indokával kapcsolatosan megkérdezte, hogy politikai befolyásolást ki, hogyan fogja meghatározni.
- Tervezik-e azt, hogy a politikai alapítványok, újságírók vagy közvélemény-kutató cégek vezetőit is vagyonynyilatkozat-tételre kötelezik, hiszen ők is politikai befolyást gyakorolnak?
- Vonatkozik-e a magyarországi magyar forrásból származó támogatást elfogadó civil szervezetekre is vagy csak a külföldi támogatást kapókra?
- A külföldi támogatással kapcsolatosan felmerült, hogy az izraeli példát próbálják meg áttültetni, amely szerint azok a civil szervezetek, amelyek a bevételeik 50%-ánál többet külföldi forrásból kapják, azoknak kell vagyonynyilatkozatot tenniük. 2017. február 8-án a sajtóban megjelent, hogy Kósa Lajos már 5-10%-os bevételről beszélt. Vagy az orosz modellt ültetik át, amely esetében mindegy, hogy hány százaléka a bevételnek a külföldi pénz, mindenképpen „külföldi ügynökként” kell regisztrálnia?
- Vizsgálta-e a kormány a vonatkozó nemzetközi jogot? Utalt az ENSZ határozatra, amely kimondja, hogy a civil szervezeteknek joguk van külföldi támogatást elfogadniuk. A Velencei Bizottság szintén kimondta, hogy teljesen legitim egy civil szervezetnek külföldi támogatást elfogadnia vagy külföldi forrásból működnie. Ez a jog kizárólag olyan érdekből korlátozható, ha terrorizmus finanszírozására, emberkereskedelemre vagy más bűncselekmény megvalósítására használják ezeket a forrásokat.
- Mikorra várható a törvényjavaslat? Lesz-e róla érdemi társadalmi egyeztetés, akár a Tematikus Munkacsoport keretein belül?
- Milyen következménye lesz, ha egy civil szervezet nem teljesíti a vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettséget? És ha megvalósul a vagyonynyilatkozat-tételi kötelezettség, akkor ezeket a nyilatkozatokat ki és hol fogja publikálni?

Dr. Völner Pál jelezte, hogy az egész kérdéskörre nem tud konkrét választ adni. Elmondta, hogy a civil szervezetekkel kapcsolatos szabályozás kiinduló pontja az 1336/2015. (V.27.) Korm. határozat (a továbbiakban: Korm. határozat), amely a Nemzeti Korrupcióellenes Program és az azzal összefüggő intézkedések 2015–2016. évre vonatkozó terve elfogadásáról szól. A Korm. határozat 11. pontja a civil szervezetek átlátható működéséről szól. Ez egy

kétéves felmérési folyamathoz kapcsolható jogalkotás lesz. A sajtót, illetve a különböző megnyilvánulásokat tekintve nagyon torz képet kapunk. Magyarországon 50-60 ezer a civil szervezetek száma, ahhoz képes egy szűk rétegnek van akkora bevétele, illetve pénze, amellyel érdemes foglalkozni az átláthatóság szempontjából. Biztosan lesz valamilyen értékhatár szerinti megkötés. A politikai befolyással kapcsolatban elmondta, hogy egy jogszabályt így nem lehet megfogalmazni, nehéz a definícióját meghatározni. A civil szervezetek önkormányzati választáson jelöltek indíthatnak, mégsem tekintjük őket politikai szervezeteknek. Hangsúlyozta, hogy konkrét választ nem tud adni, csak az Igazságügyi Minisztérium gondolkodásmódjának vonalát tudja felvázolni. Az újságírókkal kapcsolatban elmondta, hogy természetesen erre a körre nem terjed ki a vagyonyilatkozat-tételi kötelezettség.

Dr. Völner Pál elmondta, hogy a magyar támogatást kapók között jelenleg is él bizonyos mértékű juttatás fölött ez a kötelezettség. Elképzelhető, hogy még ez is fog változni. Lehet, hogy nem a támogatás költségvetési aspektusai fogják meghatározni. Amíg nincs konkrét tervezet addig, arra a kérdésre nem tud válaszolni, hogy a forrás eredete lesz-e a meghatározási pont. Az izraeli és az orosz modell átvételének felvetésére reagálva elmondta, hogy a különböző nemzetközi összehasonlításokra nyílik mód. Az Igazságügyi Minisztérium olyan szabályozást támogat, amely figyelembe veszi a nemzetközi szerződéseket, illetve az ENSZ, a Velencei Bizottság különböző ajánlásait. Ugyanakkor a szabályozás kialakításakor olyan szempontokat is figyelembe kell venni, hogy a terrorizmus finanszírozására és bűncselekmények megvalósítására ne lehessen felhasználni a támogatásokat. **Dr. Völner Pál** elmondta, hogy a jogszabályalkotás menetétől függ, hogy mikor és hol lesz társadalmi egyeztetés. Ígéretet tett arra, hogy ha nem normál menetrendben születne meg a jogszabály, akkor a Tematikus Munkacsoport napirendre veszi, amikor már konkrétumok szintjén tudnak majd a jogszabálytervezetről beszélni. A szankciók mikéntjét nehéz meghatározni. Más esetekben is felmerült már a szankciók meghatározásának problémája. Civil szervezet esetleges törlése után másnap, más néven újjáalakulhatnak civil szervezetek. Arra a kérdésre, hogy hogyan, milyen körben kerülnek majd nyilvánosságra a vagyonyilatkozatok, nem tud konkrét választ adni. Elképzelhetőnek tartja, hogy a mostani szabályozáshoz képest születhet olyan javaslat is, amely pontosan meghatározza, hogy milyen formában kell az adatokat nyilvánosságra hozni. A nyilvánosságnak most is eleget tesznek a szervezetek. De a nyilvánosságnak úgy is eleget lehet tenni, hogy az nehezen áttekinthető rendszerben történjen. **Dr. Völner Pál** a kérdéskörre összegzésként elmondta, hogy az Igazságügyi Minisztérium törekszik arra, hogy mind a nemzetközi normáknak, mind az Alaptörvénynek, és a különböző jogi kereteknek megfelelően a szabályozás.

Demeter Áron megkérdezte, hogy jól érti-e, hogy a Kormány terve, illetve javaslata még nem jutott el egyetlen minisztériumhoz sem. Az IM sem kezdte még meg a kérdés részletesebb vizsgálatát? Nem biztos, hogy a külföldi támogatás lesz a kiinduló pont, hanem az, hogy bizonyos árbevétel fölötti civil szervezeteknek kell majd vagyonyilatkozatot adniuk?

Dr. Völner Pál válaszában elmondta, hogy a külföldi támogatásokra nem tért ki. Külföldi támogatás az uniós támogatás is. Meg kell vizsgálni, hogy milyen szempontrendszer szerint lehet eldönteni, hogy például az Európai Unió az külföld vagy nem külföld. Ez egy cizelláltabb jogalkotási folyamatot igényel. Lázár János miniszter úr említette valamelyik kormánytájékoztaton, hogy a kormányzat részéről az IM lesz ennek az előkészítésével, illetve háttérének a feldolgozásával megbízva. Folytak ezzel kapcsolatban a munkálatok, a koncepció kialakítása zajlik most. Ez nem jelenti azt, hogy ne gyorsulhatna fel a folyamat és lehet, hogy a tavaszi ülészakban már bekerülhet az Országgyűlés elé egy tervezet. A

jogalkotás folyamatában egy szakmailag megfelelő tervezet elkészüléséhez az IM-en belül is több heti munka kell. A civil szervezetek témájának a felelőse az EMMI, ezért a két tárca együttesen dolgozik a tervezet kialakításán.

Dr. Pintér István javasolta, hogy a Tematikus Munkacsoport kérje fel a Külgazdasági és Külügyminisztériumot annak az információjának az ellenőrzésére, hogy Indiában a külföldi civil szervezetek külföldi támogatása pénzügyminiszteri engedélyhez kötött. Jelezte, hogy széleskörű megoldási lehetőségek vannak, nem egyszerű ennek a kérdéskörnek a szabályozása. Ezen kívül megkérdezte, hogy felmerült-e az, hogy ezt a területet a civil szféra önmagának szabályozza. Ahogy a gazdasági társaságok esetében a különböző kamarák egyfajta önszabályozó mechanizmust alakítanak ki.

Dr. Völner Pál elmondta, hogy a Minisztériumnak a KKM-mel a nemzetközi összehasonlítások terén élénk a kapcsolata, támaszkodnak az ő segítségükre. A kamarai formák kapcsán elmondta, hogy a gazdasági élet résztvevőire megvannak az alapszabályok, a 2006. évi IV. törvény a gazdasági társaságokról és egyéb jogszabályok jól behatárolják az ő tevékenységüket. A civil szervezetek szabályozása hasonló, de az alvó civil szervezetektől a nagy aktivitást kifejtőkig, ahol hatalmas szervezetekről is beszélhetünk, nehéz lenne őket egységes rendszerbe terelni úgy, hogy a kicsiknek ez ne jelentsen aránytalan terhet. Lehet a gondolkodás tárgyává tenni, de a gyakorlati életet tekintve valószínűleg több sérelmet okozna, mint amennyi előnyt el lehetne érni egy ilyen fajta szabályozással.

Lőrincz Marcell, a Szubjektív Értékek Alapítvány képviselőjében felvetette, hogy esetleg ellentétes hatást lehet elérni a szabályozással. Mivel nagyon bürokratikus világban élünk, véleménye szerint nem jelent nagy gondot a civil szervezetek vezetőinek a vagyonynyilatkozat-tétel. És nagy meglepetésekkel nem is szolgálna, ha kiderülne, hogy valakinek van egy ingatlana, esetleg egy gépjárműve. Megjegyezte, hogy ma Magyarországon a civil szervezetek a legátláthatóbban működő és a legszámonekérhetőbb egységek. Ha mégis így szeretnénk vizsgálni a korrupcióellenes tevékenységet, akkor az a pár szervezet, akire nézve ez negatív hatással lenne, egyszerűen vezetőt vált, vagy ha a politikai befolyásolást is szempontként vesszük, akkor céggé alakul. Bármilyen más cégtípus is jogosult lehet arra a tevékenységre, amelyre egy civil szervezet, hogy képzéseket szervezzen, kampányt folytasson vagy kutatásokat végezzen. Véleménye szerint ezzel csak eggyel több papírt kell majd kitölteni. Nyilván fontos, hogy mi lesz majd a jogszabály-tervezetben, lehet, hogy nem csak a vagyonynyilatkozat.

Dr. Völner Pál elmondta, hogy minden szabályozásnál fennáll ilyen kockázat. Az átláthatóság elől egyetlen civil szervezetnek sem kell menekülnie. A szervezetek eddig is nyilvánosságra hozták a bevételeik eredetét, valamint a források felhasználásának módját. A szervezetek 95%-a alvó szervezet. Reményét fejezte ki, hogy lesz egy korlát, amellyel – a saját költségvetésük oldaláról megközelítve – ki lehet venni ezeket a szervezeteket ebből a szabályozásból, mert aránytalan terhet róna rájuk.

Demeter Áron megjegyezte, hogy ha a korrupció elleni harc áll a háttérben, azt a civil szervezetek is nagyon támogatják. A felsorolt adatok benne vannak az auditált beszámolóokban, amelyek minden évben hozzáférhetőek. A civil szervezeteknek az auditált beszámolójukat nyilvánosságra kell hozniuk és nyilvánosságra is hozzák a honlapjaikon. A törvényességet gyakorló ügyészség egyébként fellép velük szemben. Mi indokolja azt, hogy egy már meglévő, működő rendszert újraalkossanak? Lehet azon vitatkozni, hogy a beszámolók mennyire jól átláthatóak vagy mennyire könnyű bennük keresni, de ezt is

jogszabály szabályozza. Egy auditált könyvvizsgáló a számviteli törvényben meghatározott módon készíti a beszámolót. Akkor a számviteli törvény rossz, ha nehéz átlátni a beszámolót vagy nehéz benne keresni. Ez legkevésbé sem a civil szervezetek felelőssége. Mindenki támogatna egy javaslatot, amely azt mondaná, hogy legyenek ezek a beszámolók könnyen kereshetőek. Adja magát a párhuzam, hogy ugyanakkor az országgyűlési képviselőknek miért PDF fájlokat kell feltölteniük? Hangsúlyozta, hogy ez nem civil szervezeti probléma.

Dr. Völner Pál megerősítette a korábban elhangzottakat, hogy a Nemzeti Korrupció Ellenes Program rendelkezései következtében van szükség a szabályozás módosítására, de teljes körű választ nem tud adni. Ha elkészül a tervezet, a polémiát érdemben tudják majd folytatni.

Dr. Pintér István az átláthatóság és a korrupció témakörével kapcsolatosan a Transparency International Magyarország egyik alapító tagjaként javasolta a legteljesebb átláthatóságot a civil szférával kapcsolatban. Ebben nincs vita a civil szervezet között. Kitért a fékek és egyensúlyok rendszerén belül az egyensúlyok szerepére. Látható, hogy a civil szféra rendszere erősen torz. Ezt a torz működést, finanszírozást, esélyegyenlőséget egy újfajta szabályozás megpróbálná a helyére tenni. Az államnak feladata az esélyegyenlőség, az egyensúly megteremtése. A civil szférát bevonva vannak ötleteik, hogy ne érezze úgy a politikum, se a közvélemény, hogy vannak egyes – főként nemzetközi finanszírozott – civil szervezetek, amelyek elviszik a többi civil szervezet előtt a lehetőséget, amikor túlsúlyban vannak a médiában, a lehetőségekben. Sok civil szervezetet ismer, tudja, hogy fizetés nélkül tevékenykednek emberek tízezrei a köz szolgálatában, kéri, hogy róluk ne feledkezzenek meg.

Dr. Völner Pál elmondta, hogy nehéz feladat, hogy milyen eszközei lehetnek annak, hogy ne sértsenek más érdekeket, amelyek más oldalról felmerülhetnek. Cáfolta azt a felvetést, hogy külföldi támogatásokat ne lehessen fogadni. Nincs olyan kormányzati szándék, hogy ilyen támogatások ne lehessen fogadni, ilyen szabályozás biztosan nem fog születni.

3. napirend: Egyebek

Demeter Áron a UPR felülvizsgálat során elfogadott, illetve részben elfogadott gyűlölet bűncselekmény témájú ajánlásokkal kapcsolatosan megkérdezte, hogy van-e valami terv arra, hogy mikor, ki, milyen formában fogja megcsinálni a rendőrségi szakvonal fejlesztését és a nyomozati protokoll kialakítását. Általánosságban az elfogadott UPR ajánlásokkal kapcsolatban van-e valamiféle intézkedési vagy cselekvési terv?

Dr. Völner Pál ígéretet tett rá, hogy a Tematikus Munkacsoport következő ülésén napirendre veszi a UPR felülvizsgálat témakörét.

Dr. Völner Pál megköszönte a tagoknak a részvételt és további hozzászólás hiányában lezárta az ülést.

Hangfelvétel alapján készítette: Józsa Teodóra szakreferens

Látta: Szabó-Princz Viktória titkárságvezető

Jóváhagyta: Dr. Völner Pál parlamenti államtitkár